

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246804

การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในศูนย์สาธิตการพัฒนาร่าง
INFECTION CONTROL AND PREVENTION IN CHILD DEVELOPMENT
DEMONSTRATION CENTER

นางเก็ลมา ทองธีรกุล

วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

000251033

การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในศูนย์สาธิตการพัฒนาลูก
INFECTION CONTROL AND PREVENTION IN CHILD DEVELOPMENT
DEMONSTRATION CENTER

นางกัลยา ทองธีรกุล

วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2553

การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก

นางกัลยา ทองธีรกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

**INFECTION CONTROL AND PREVENTION IN CHILD DEVELOPMENT
DEMONSTRATION CENTER**

MRS. KALLAYA THONGTEERAKUN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
IN PEDIATRIC HEALTH NURSING
GRADUATE SCHOOL KHONKAEN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในศูนย์สาธารณสุขพัฒนาเด็ก

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางกัลยา ทองธีรกุล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :	รศ.ดร.จินตนา	ตั้งวรพงศ์ชัย	ประธานกรรมการ
	ผศ.ดร. สุพรรณณี	สุ่มเล็ก	กรรมการ
	พญ. กนกวรรณ	ศรีรักษา	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

..... *RJW* อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพรรณณี สุ่มเล็ก)

..... *[Signature]*

รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่นมาตย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

..... *[Signature]*

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร ทองกระจาย)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กัลยา ทองธีรกุล. 2553. การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในศูนย์สาธารณสุขการพัฒนาคเด็ก.

วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพรรณิ สุ่มเล็ก

บทคัดย่อ

246804

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการปฏิบัติในการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อของบุคลากรในศูนย์สาธารณสุขการพัฒนาคเด็ก ปัจจัยเอื้อ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการจำนวน 37 คน คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบ purposive sampling คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองแบบ snowball sampling โดยให้บุคลากรดังกล่าว เป็น ผู้สะท้อนปัญหา และแนวทางการพัฒนาผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการปฏิบัติในการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี การปฏิบัติ เน้นเรื่องความสะอาด การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะ การประเมินภาวะสุขภาพ การเฝ้าระวัง และการสื่อสารข้อมูลที่จำเป็นไปสู่บุคลากรและผู้ปกครอง ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ นโยบายชัดเจน การทำงานเชิงรุก การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการ ปฏิบัติงานการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ การอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรสม่ำเสมอ บุคลากรมีประสบการณ์สูง ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานได้แก่ ระบบบันทึกไม่สมบูรณ์ การนิเทศ กระบวนการปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ ไม่มีเกณฑ์ชี้วัดที่ชัดเจนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรไม่ครอบคลุมทักษะที่ จำเป็น ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานขั้นพื้นฐาน แนวทางการพัฒนา ได้แก่การพัฒนากระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล พัฒนาระบบการเฝ้าระวังพัฒนาระบบบันทึก พัฒนาคู่มือปฏิบัติงาน และ พัฒนาแนวทางเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร

Kallaya Thongteerakun. 2010. **Infection Control and Prevention in Child Development, Demonstration Center.** Master of Nursing Science Thesis in Child Health Nursing, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Supanee Soomlek

ABSTRACT

246804

This study was descriptive research. The objective was to study overview of practices in process control and prevent infection of personnel in child development demonstration center factors include conducive to development problems and solutions. Process for collecting qualitative data from the operating personnel total 37 people who provide the main group, a purposive sampling of selected secondary information as snowball sampling by personnel who reflect the problems and solutions developed through group discussion. In-depth interview. Participation Observation in the study. Analysis by Content analysis

The results showed that Processes to control and prevent infection overall was strong and practices with emphasis on cleanliness. The organized environmental hygiene. Evaluate health surveillance. And communication required to personnel and parents. Factors conducive to clear policy to proactive to supporting materials required to effectively coordinate work. Capacity Building Training continued. And experienced personnel. Operational problems were record incomplete and inconsistent supervision processes without a clear criterion measure. The development does not cover personnel skills required no manual operations basic. The development includes the development of supervision and evaluation surveillance systems. Recording system. Guide development and improve operational capacity building of personnel.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ ผศ.ดร.สุพรรณิ สุ่มเล็ก ที่ได้ เสียสละ ทุ่มเท เอาใจใส่ และให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในทุกขั้นตอนที่ได้ทำการศึกษาเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ รศ. ดร. จินตนา ตั้งวรพงศ์ชัย ที่ได้กรุณา ตรวจสอบความถูกต้องของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา นพ. ณรงค์ วินิชกุล ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 6 ขอนแก่นที่ได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนแหล่งประโยชน์ทางด้านวิชาการ รวมถึงให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้ทำงาน แทนข้าพเจ้าในช่วงที่ข้าพเจ้าลาศึกษาต่อ ขอขอบคุณ บุคลากร หน่วยงาน พสว. ศูนย์อนามัยที่ 6 ที่ได้สนับสนุน ช่วยเหลือในด้านวิชาการเกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็ก ขอขอบพระคุณ ผศ.พญ. สุวรรณี วิษณุโยธิน กุมารแพทย์โรงพยาบาลศรีนครินทร์ พญ. กนกวรรณ ศรีรักษา กุมารแพทย์ โรงพยาบาลขอนแก่น ผศ. คุญฎี मुखสมบัติ อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ คุณพรพรรณภา แมคสถาน และคุณจารินี ยศปัญญา จากศูนย์อนามัยที่ 6 ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา รวมถึงขอขอบคุณบุคลากรศูนย์สาธารณสุขการพัฒนาลูกหลานที่ได้อำนวยความสะดวก ในการเก็บข้อมูล

ผลอันเป็นประโยชน์ ที่เกิดจากการศึกษารั้งนี้ ขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และอาจารย์ ที่ปรึกษาที่เคารพรักยิ่ง รวมถึงครอบครัวที่คอยดูแลช่วยเหลือให้กำลังใจมาโดยตลอด และมอบแด่ เด็กๆทุกคนที่จะเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศชาติต่อไป หากมีข้อบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

กัลยา ทองธีรกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	4
3. วัตถุประสงค์การวิจัย	4
4. ขอบเขตการวิจัย	4
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. สถานเลี้ยงเด็กกลางวันหรือศูนย์เด็กเล็ก	7
2. การติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน	10
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
1. การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	35
2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	36
3. การควบคุมคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	38
5. จริยธรรมในการวิจัย	41
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	46
1. ส่วนที่ 1 บริบทของศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก	46
2. ส่วนที่ 2 ข้อมูลบุคลากรในศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก	51
3. ส่วนที่ 3 กระบวนการปฏิบัติในการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	82
1. สรุปผลการวิจัย	82
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย	84
3. ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติ	84
เอกสารอ้างอิง	86
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัย	98
ภาคผนวก ข หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	112
ประวัติผู้เขียน	114

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตัวอย่างการจัดกลุ่มข้อมูลและการให้รหัสข้อมูล	40
ตารางที่ 2 ตัวอย่างการอ่านข้อความเพื่อติดป้ายรหัส (Code Labeling)	44
ตารางที่ 3 ตัวอย่างการนำข้อมูลที่ติดป้ายรหัสมาจัดหมวดหมู่	45
ตารางที่ 4 ตัวอย่าง การจัดแสดงข้อมูลเป็นกลุ่มย่อยและสร้างข้อความเชิงวิเคราะห์	45
ตารางที่ 5 อัตราส่วนพื้นที่ใช้สอยต่อจำนวนเด็ก ปี พ.ศ. 2552	59
ตารางที่ 6 อัตราส่วนห้องสุขาต่อจำนวนเด็ก	61
ตารางที่ 7 อัตราส่วนจำนวนเด็กต่อห้อง	74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 การศึกษากระบวนการปฏิบัติในการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ ในศูนย์สาธารณสุขพัฒนาเด็ก	5
ภาพที่ 2 กระบวนการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล	42
ภาพที่ 3 แผนที่โดยสังเขปแสดงจุดที่ตั้งของศูนย์สาธารณสุขพัฒนาเด็ก	47
ภาพที่ 4 การจัด Setting ภายในอาคาร ที่ 1 (อาคาร 3)	47
ภาพที่ 5 การจัด setting ภายในชั้นที่ 1 ของอาคาร 5	48
ภาพที่ 6 การจัด setting ภายในชั้นที่ 2 ของอาคาร 5	48
ภาพที่ 7 สนามเด็กเล่นกลางแจ้ง	50
ภาพที่ 8 ลานเอนกประสงค์	50
ภาพที่ 9 พื้นที่ซักฟอกและบริเวณล้างภาชนะใส่อาหาร	51
ภาพที่ 10 หม้อหุงต้มอาหาร	66
ภาพที่ 11 ภาชนะใส่อาหารและน้ำ	66
ภาพที่ 12 การล้างน้ำหนักรายเดือน	70
ภาพที่ 13 การวัดส่วนสูงรายเดือน	70
ภาพที่ 14 การดูแลให้เด็กล้างมือ	72
ภาพที่ 15 การตรวจสุขภาพประจำปี	74
ภาพที่ 16 การตรวจสุขภาพฟัน	74
ภาพที่ 17 การตรวจคัดกรองโรคมือเท้าปากช่วงที่มีการระบาด	76